

СВІТЛО І ТІНІ СЛАВИ

В шістдесятих-сімдесятих роках минулого століття доярка колгоспу «40-річчя Жовтня» із Бокійми, Герой Соціалістичної праці Катерина Іванівна Леус (на фото в центрі) була яскравою візитівкою нашого району у найвіддаленіших куточках Радянського Союзу. У 1993 році у віці 67 років ця славна жінка-трудівниця відійшла за позаземні горизонти. Із певною дозою образи донька героїні Марія констатує: коли мама померла, то ніхто із чиновників навіть не спромігся на скромне співчуття у районній газеті. Іншими словами це означає, що людину треба шанувати не тільки тоді, коли вона сильна і здорова, перебуває у зеніті слави чи під кополами софитів, а й тоді, коли ця людина сама потребує допомоги чи навечно залишає землю...

Шлях Катерини Іванівни Леус до всесоюзного визнання проліг через буряківничу ланку, а з 1953 року – через тваринницьку ферму бокіймівського колгоспу.

- Змалку ходила допомагати мамі, - пригадує донька Марія (на фото). – Це настільки ввійшло у моє життя, що завжди прагнула бути з мамою на фермі. І ніщо мене не відлякувало, хоча доводилося доїти корів вручну.

Це пізніше ферму обладнали доїльними апаратами, а групу корів для Катерини Леус «сформували» із відбірних лисок, яких завезли з Литви. Оті прибалтійські рогаті подруги віддавали майбутній героїні щедрі надолі: зачасти більш як два відра молока кожна. Зрозуміло, що високі надолі оцінили у районі, області, а відтак і у державі. У 1966 році Катерині Іванівні Леус присвоїли звання Героя Соціалістичної праці. Марія Леус тоді ходила у сьомий клас, як у їхню оселю завітали перший секретар райкому Компартії Михайло Усанов, керівники колгоспів Олімпій Мусійчук з Боремля, Полікарп Ільчук із Берегів, майбутній голова колгоспу у Сморгдві Дмитро Набок і, звісно, очільник бокіймівського господарства Василь Онуфрієнко. Усі щиро вітали маму, яка перед візитом гостей наказувала доньці і сину Володі, щоб не викинули якого «коника».

Тоді у Бокіймі сформувалася ціла плеяда тваринниць, які не заради слави, а заради справи орієнтувалися на рекордну планку надолів Катерини Іванівни. Не залишилися у тіні її заслуг і визнання сумлінні трудівниці Ганна Павлівна Камінська, Євгенія Артемівна Володимирець та інші. Їх також відзначили високими державними нагородами.

Коли Марія навчалася в Житомирському сільськогосподарському інституті якось на батьківській зборі завітала мама, як кажуть, у всій орденно-медальній красі, увітчана Золотою Зіркою Героя Соціалістичної праці. Тоді всі із захопленням дивилися на неї, а згодом навіть дорікнули Марії. Мовляв, чоґо приховувала таку сенсацію. Втім, не така то вже була і сенсація. Річ у тім, що в студентській групі, де навчалася Марія Леус, поруч із нею гриз сільгоспнауки Валерій Шеремета із Сумщини, батько якого теж був Героєм Соціалістичної праці. Щоправда,

цю нагороду він заслужив за розвиток коноплярства.

У 1976 році Катерина Леус у зв'язку із хворобою змушена була залишити роботу на фермі. П'ятдесятилітню жінку визнали інвалідом II групи. До того ж недуга постійно прогресувала, отож мужня жінка десять останніх років життя майже не ходила, і тільки й того світу бачила, що в хаті та у вікні. У такому хворобливому стані зустрічали і 60-річний ювілей, який відзначили лише у сімейному колі. Із урядових чи партійних кабінетів у родині тоді поздороовлень так і не дочекалися.

У 1986 році Марія Андріївна Денисюк працювала в управлінні сільського господарства. Якось їй на очі потрапив текст вітальної адреси райкому партії одному із керівників господарств. Нічого в цьому поганого не було, але у душі роїлися хмари образ. Якось наважилася і завітала у райком Компартії, одним махом виклала наболіле одному із його працівників.

- Вибачте, - він вдвлявся у доньку героїні, як у щойно відкрите восьме чудо світу, - ми думали, що Катерина Іванівна вже... померла.

Тут, як кажуть, нічого додати. Щоправда, після цього візиту у великі державні свята Катерина Іванівна почала одержувати вітальні листівки.

Ще один епізод із біографії Катерини Леус теж спонукає до роздумів. У кінці вісімдесятих років минулого століття вона звернулася у райвиконком із проханням придбати автомобіль поза встановленою чергою. У приймальній чекала-чекала, а коли відкрилися двері, тоді лоб у лоб зіткнулася з головою райвиконкому.

- Вибачте, але я не маю часу і вас сьогодні не прийму, - поспіхом випалив високопосадовець і збирався, як кажуть, відкланятися. У цю мить до нього підійшов той самий працівник райкому, котрий кількома роками раніше вважав, що Катерини Іванівни немає уже на білому світі, щось шепнув йому на вухо і повернув у кабінет. Після миттєвого «всеобучу» голова райвиконкому відкрив двері і щиро зізнався: «Вибачте, Катерино Іванівно, я про вас чув, але вас не знав».

Та найголовніше, що за півроку питання про купівлю «Жигулів» було вирішене. З етичних міркувань прізвищ районних начальників не називаю, бо їх уже немає серед живих. Зрештою, усі ми в певній мірі завинили один перед одним, перед тими, кого уже судить Господь, бо десь не відгукнулися на чужу біду, десь зачерствіла душа зарубцювала спогади, десь відмахнулися від чихіхос клопотів через власну зайнятість...

В останні роки життя Катерині Леус заочно надали статус сестриці у Свято-Покровській церкві, бо відвідувати храм через хворобу не могла. У цьому статусі її душа відпливла за позаземні обрії літнього дня 1993-го року. Якби доля була милосердношою до героїні, то і нині вона могла б тишитися шістьма внуками, зо-крема, і правнуками Вале-рією і Владиславом (на фото), яких ніколи не бачила і які бабусю знають лише з фотографій. Може, і вони керуватимуться у житті гаслом прабабусі, яка досягла вершин слави, але ніколи у кабінетах високопосадовців не випрошувала і не вимолювала для себе якихось благ чи преференцій...

Віталій ТАРАСЮК.

P.S. Автор щиро вдячний доньці Катерини Леус – Марії Андріївні Денисюк за допомогу у підготовці цієї публікації.